

Kızıl Akbaba Şenliği'ndeydik!

Akbabaları sever misiniz? Çoğu insan, akbabaların öneminin farkında değildir. Oysa akbabalar doğanın temizleyicileri olarak çok önemli bir işleve sahiptir. Bunları, 17 - 19 Kasım 2006 tarihleri arasında Antalya'da, Köprülü Kanyon'da düzenlenen Kızıl Akbaba Şenliği'nde öğrendik. Üstelik bu şenlikte kızıl akbabalardan başka, Köprülü Kanyonu'nun doğal güzelliklerini ve burada yaşayan canlıları da tanıdık.

Foto: Aykut İnce

Kasım ayı olmasına karşın Antalya'da güneşli bir hava vardı. Güneş gülümsüyordu sanki bize. Kızıl Akbaba Şenliği'ne katılmak üzere bir grup genç, Akdeniz Üniversitesi'nde buluşmuştuk. Sonunda kitaplarda okuduğumuz dev kanatlı kızıl akbabaları görebilecektik. Çok heyecanlıydık. İlk buluşma konferans salonundaydı. Burada, şenliği düzenleyenlerle tanıştık. Doğa koruma, ekoturizm ve akbabalar hakkında konuşmalar yapıldı. Farklı illerden gelmiş biliminsanları bizimle bilgilerini paylaştı. Akbabaların doğadaki yerinin ne kadar önemli olduğu, onların korumazsak doğanın göreceği zararı ve doğa korumanın önemi hakkında birçok bilgi edindik. Daha sonra Manavgat'a doğru yola çıktık.

Kentten uzaklaştıkça yol giderek daralıyor ve yılan gibi kıvrılarak yukarı tırmanıyordu. Manavgat'ın Beşkonak beldesine geldiğimizde hava kararmıştı. Yalnızca bitkilerin kokusunu alabiliyorduk. O kadar güzel ve çeşitliydi ki! Önce portakal, sonra da çam ağaçlarının bulunduğu yerlerden geçtik. Bir dere sesi duyuyorduk. Yavaşladık, dar bir köprüden geçecektik. Otobüsün farı köprüyü aydınlatırken, bunun tarihi bir köprü olduğu anlaşıyordu. Kanyona adını veren köprüydü bu. Bir süre sonra kamp yerimize gelmiştik. Burası olağanüstü bir yerdi. Çınar ağaçlarıyla kaplıydı ve sonbahar nedeniyle yerler sarı yapraklarla örtülüydü. Gürül gürül akan derenin hemen kıyısında idik. Çadırlarımızı kurduktan sonra büyük bir ateş yakıp çevresinde ısındık. Akşam yemeğin-

Köprülü Kanyon'a adını veren bu köprü MS 2. yüzyılda yapılmış.

den sonra ertesi gün yapacaklarımız hakkında konuştuk ve tanışma oyunları oynadık. Katılımcıların çoğu üniversite öğrencisiydi. Kuş gözlemcileri, bitki gözlemcileri, gökyüzü gözlemcileri ve doğa koruma konusunda bilimsel araştırma yapanlar da vardı aramızda. Şansımıza, şenlik süresince göktaşı yağmuru vardı.

Kamp yerimiz Köprüçay'ın hemen kıyısındaydı. Çayın ve kuşların sesi, bize güzel bir gün için hızla kalkmamız gerektiğini haber veriyordu.

Ertesi sabah kızılgerdan kuşlarının sesleriyle uyandık, yavaş yavaş gökyüzü aydınlandı ve diğer kuşlar da ötmeye başladı. Çantamıza dürbünümüzü, kuş ve bitki tanımlama kitaplarımızı koyduk. Gezimizin ilk aşamasında, önceki akşam üzerinden geçtiğimiz tarihi köprüye doğru yürüyecektik. Bu yürüyüş sırasında, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nden uzmanlar bize Köprülü Kanyonu Milli Parkı hakkında bilgi verdiler. Ayrıca çevremizdeki kuş ve bitkileri de inceledik.

Milli Parklar, ülkemizin önemli doğa alanları. Bu alanlarda araştırılması ve korunması gereken

Lokusa otu

Biftekek mantarı

Foto:Ömer Döndüren

Foto:Ömer Döndüren

bitkiler, hayvanlar, jeolojik ve tarihi yapılar var. Köprülü Kanyon da, Antalya'nın Manavgat ilçesinde bulunuyor ve Türkiye'deki 37 milli parktan biri.

Yürüdüğümüz yolda çok sayıda bitki türü gördük. Söylediklerine göre bu parkta yaklaşık 1000 bitki türü varmış ve bunların 150'si dünyada yalnızca burada yetişiyormuş. Mersin, keçiboyunu, akçaağaç, menengiç ve kızılçam ağaçları yol kenarında kendilerini gösteriyordu. Ağaçların altında yaprakları kırmızı lekeli papatyalar güneşe dönmüşlerdi. Tam bir ağacı incelerken bir ses duyduk. Uzun zamandır görmediğimiz bir dostun sesini duymuş gibi olduk. Sesin sahibi olan Anadolu sıvacısı kuşu tam önümüzden geçerek başka bir ağaca kondu. Kızılçamların arasında bu kuşu görememek üzücü olurdu. Çünkü bu, dünyada çok az

yerde bulunan bir tür. Yalnızca Türkiye'de, Gürcistan'da ve birkaç Yunan adasında yaşıyor. Ortanca ağaçkakan, dere kuşu ve ispinozlar gördüğümüz diğer güzel kuşlardı.

Ağaçların altında yürürken, nehir yanımızda akarak bize eşlik ediyordu. Kanyondan geçen akarsuyun adı Köprüçay. Bu akarsu, Göller Bölgesi'nde doğuyor ve Akdeniz'e akıyor. Torosları aşarak 183 kilometre boyunca 7 kanyondan geçiyor. Kanyonlar, akarsuların kireçtaşı gibi sert kayalıklı dağlık alanları aşındırmasıyla oluşur. Su, şiddetli bir biçimde akarken, kayalara çarpar. Bunun sonucunda kayaları oyar. Hatta içerdiği kimyasal maddeler nedeniyle kayaları eritir. Kanyonlar, çok derin ve dik olurlar. Oluşumları milyonlarca yıl sürer.

Otobüslerle Ballıbucağ Köyü'ne gitmek üzere yola çıktık. Ballıbucağ Köyü, Manavgat ilçesine

bağlı. Köye gidiş nede-nimizse kızıl akbaba-lar. Kızıl Akbaba Şenli-ği, bu köyde yapılıyor. Köye yaklaştıkça da-ha da yükseliyorduk. Daha farklı bitkiler gö-rüyorduk. Kızılçamların yerini ardıc ağaçla-rı aldı. Ardından köye ulaştık. Bizi, köy oku-lunun bahçesinde köy

Foto: Burcu Parmak

Köprülü Kanyon, 14 kilometre uzunluğunda ve Türkiye'nin en uzun kanyonu.

çocukları karşıladı. Artık sıra kızıl akbabaları görmeye gelmişti. Bunun için gruplara ayrıldık ve Bozburun Dağı'nın eteklerine tırmandık. Tırmanmak çok zordu; çünkü kayalar diken gibiydi ve keskin yarıklar oluşturuyorlardı. Dağdaki erimiş kar sularının, yamaçlardan aşağı inerken kayaları bu hale getirdiğini öğrendik. Uygun bir yerde durduk. İlk gördüğümüz akbaba, uzaklardan üzerimize doğru süzülüyordu. Bu çok heyecan vericiydi! Çok büyük kanatları vardı. Kanat çırpmasına gerek kalmadan süzülerek yoluna devam ediyordu. Böylece daha az enerji harcıyordu. Çok ses çıkarırsak ürküp uzaklaşabilirdi. Bu nedenle sessizce bekledik. Uçan bir halı gibi görünen bu kuşu izlemek o kadar zevkliydi ki gözlerimizi ondan ayırmak istemiyorduk. Kuşları iyi tanıyan bir arkadaşımızdan kızıl akbabaların ölü hayvanlarla beslendiğini öğrendik. Bu nedenle akbabalar, hayvancılıkla beslenen köylerin yakınında yaşarlar. Bir koyun hastalanıp öldüğünde, tüm akbabalar toplanıp onunla beslenirlermiş. Üstelik koyunun her bir parçasını yediklerinden hiç çöp bırakmazlarmış. İşte akbabaların önemi buradan geliyor. Akbabalar, doğanın temizlenmesinde çok önemli bir role sahipler. Gözlem yaptığımız yerden ayrılırken yedi kızıl akbaba daha gördük. Yeniden köye döndüğümüzde bir müzik sesi duyduk. Bu ses okulun bahçesinden geliyordu ve köylüler, yerel danslarını sergiliyorlardı. Biz de onlara katıldık ve hep beraber halay çektik. Sırada 'Kuşlar' konulu yarışmanın ödül töreni vardı. Ballıbucak Köyü'ndeki çocuklar, kuşlarla ilgili güzel şiirlerini ve kompozisyonlarını okudular. Ardından ödül kazananlara armağanları verildi.

Kızıl akbabaları diğer akbabalardan ayıran en önemli özellikleri, daha küçük gagaları, beyaz boyun ve başları, boyunlarının arkasındaki kızıl renkli tüyleridir.

Foto: Burcu Parmak

Törende, öğrenciler bize şiirlerini ve kompozisyonlarını okudular.

Öğle yemeğimizi yedikten sonra kamp yerimize geri döndük. Akşam, Köprüçay'dan tutulmuş alabalıkları ve soba üstünde pişirilmiş kestaneleri yedikten sonra doğayla ilgili konular üzerinde konuştuk. Biraz da göktaşı yağmuru izledik ve oyunlar oynadık. Gün sona erdi. Ertesi gün, kahvaltıdan sonra çadırlarımızı topladık. Katılımcılar arasında bulunan izciler bu konuda çok başarılıydılar. Kamp alanı yakınında son bir gezi daha yaptıktan sonra Antalya'ya dönmek üzere yola çıktık.

Tüm şenliklerin ortak bir yanı vardır. Yeni tanıştığınız arkadaşlardan ve doğadan ayrılmak çok zordur. Birbirimize, bir dahaki Kızıl Akbaba Şenliği'nde görüşmek üzere söz verdik ve vedalaştık. Umarız Köprüçay, bu güzel doğayı beslemeye devam eder ve bizden sonra gelecek kuşaklar da bu güzellikleri korur.

Tüm şenliklerin ortak bir yanı vardır. Yeni tanıştığınız arkadaşlardan ve doğadan ayrılmak çok zordur. Birbirimize, bir dahaki Kızıl Akbaba Şenliği'nde görüşmek üzere söz verdik ve vedalaştık. Umarız Köprüçay, bu güzel doğayı beslemeye devam eder ve bizden sonra gelecek kuşaklar da bu güzellikleri korur.

Katkılarından dolayı Çevre Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, GEF2 Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi, Köprülü Kanyonu Birimi'ne, Akdeniz Üniversitesi Kuş Gözlem Kulübü (AK-KUŞ)'ne, Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'ne, Ballıbucak Köy Muhtarlığı'na, Doğa Derneği'ne ve Biyolog Ömer Döndüren'e teşekkür ederiz.

Burcu Parmak